

◎ KONZULI JELENTÉSEK ◎

A Magyar Statisztikai Szemlében az egyes államokról megjelent utolsó konzuli jelentések:

Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.
Amerikai Egy. Áll.	1926	703	Cseh-Szlovákia..	1928	433	Kanada	1926	110	Románia ...	1928	626
Ausztria ...	1927	809	Esztország ...	1928	227	Mexiko	1928	787	Spanyolország ...	1928	793
Bajorország ...	1928	532	Finnország ..	1926	759	Nagy-Britannia ...	1928	1027	Svájc ..	1928	622
Brazília	1927	708	Franciaország ...	1926	709	Németbirodalom ..	1928	321	Sz. H. Sz. állam..	1928	524
Bulgária	1928	1105	Görögország ...	1927	982	Olaszország ...	1928	923	Törökország ...	1928	798
									Württemberg.....	1928	1113

Ausztria.

Autriche.

A bécsi m. kir. követség gazdasági jelentése az 1927. évről.

Ausztria az 1927. évben sem bírta gazdasági válságát leküzdeni. A válságnak egyes tünetei enyhültek ugyan, egyebek között az ipari termelés kétségtelenül javult, mindamellett azonban változatlanul áll fenn az a helyzet, hogy szanált állami pénzügyekkel végsőkig elgyengült és vérszegény magángazdaság áll szemben. Ha Ausztria egyes ipari termékeinek elhelyezésénél a lefolyt évben javuló helyzet is mutatkozott, az nem csekély mértékben a németországi konjunktúrának tulajdonítható, ami legjobban kitűnik abból, hogy Ausztriának németországi kivitele az elmúlt évben 85%-kal emelkedett. A Németbirodalom és Lengyelország között beállott kereskedelempolitikai zavarok is előnyösen hatottak az osztrák kivitelre.

Ausztria gazdaságának adóbeli és szociális megterhelése még mindig jóval nagyobb, mint más országoké és az eladósodás 1927-ben is tovább emelkedett. A hosszú- és rövidlejáratú külföldi kötelezettségek az 1926. évvel szemben ke- rek 580 millió sillinggel szaporodtak, belföldön a régi adósságok törlesztése pedig csak elvétve volt észlelhető. Az adósok száma az összes pénzintéze- teknel emelkedett, ezzel szemben a hitelezőknek szintén észlelhető szaporodása nem tekinthető elegendő ellensúlynak, mivel a hitelezők nagy része csak rövidlejáratú külföldről eredő betétek- kel szerepel, tehát nem képvisel az országok gaz- daságát termékenyítő állandó jellegű kölcsönöket. Egy irányban azonban haladás volt észlelhető: a kamatteher enyhült.

A kereskedelmi mérleg 1927-ben ismét rosz- szabbodott.

Az 1927. évi külkereskedelem passzívuma 1.102·6 millió silling, az utolsó öt év passzívuma pedig túlhaladja az ötmilliárd sillinget.

A terheket még nagyban növeli Bécs városá- nak az adózás terén követett erőszakos politikája. A kormány ugyan arra törekszik, hogy az ipar megadóztatásán könnyítsen, azonban Bécs városa

nem enged a neki az állami adókból járó részese- désből, amelyet túlnyomórésztben a város községi, főleg szocialista intézményeire és így közvetve pártcélokra fordít. Ez a részesedés eléggé számot- tevő, amennyiben a kereseti adónál, továbbá a társulati- és jövedelmi adónál 50%-ot, a forgalmi adónál 40%-ot, a földadónál 80%-ot, a szeszadó- nál pedig 30%-ot tesz ki és annál súlyosabban esik latba, mivel Bécs Ausztria legnagyobb adóalánya. Amellett pedig Bécs városának ilymértvű részese- dése maga után vonja a többi szövetségi országok hasonló részesedését is és így Bécsnek városi po- litikája közvetve befolyásolja az egész állam adó- politikáját.

A takaréketétek ugyan 1927-ben erősen gya- rapodtak, ebből a körülményből azonban nem vonhatók le messzemenő következtetések, mivel ez az emelkedés nagyrészt arra vezethető vissza, hogy az eddig részvényekben vagy az iparban, keres- kedelemben, gyári telepekben és egyéb ingatla- nokban elhelyezett tőke mindinkább a kevesebb rizikóval járó takaréketétekké vedlik át. Ez a körülmény azonban nem mondható örvedetes- nek; az eladásra kerülő részvények és egyéb érté- kek ugyanis a külföldnek tulajdonába mennek át és ilykép Ausztria értéktulajdona mindjobban ösz- szeszsugorodik.

Az állami pénzügyek az 1927. évben — a gaz- daság súlyos gondjaitól érintetlenül — kielégítően fejlődtek. Az adóbevételek túlhaladták az elő- irányzatot és 5%-kal kedvezőbbek a mult évi be- vételeknél. Az osztrák valuta szilárdan állott, a Nemzeti Bank aranyfedezete 72%-ról 90%-ra emelkedett.

Az év vége felé a tőkeellátás a bécsvárosi kölcsön megkötése és az új beruházási kölcsönre való kedvező kilátás következtében határozottan javult.

Kedvező tünetnek minősíthető, hogy az osztrák közgazdaság minden nehézsége mellett meglepő ellentálló képességet mutatott, ami a gazdaság jó-

vőjének felbecsülésénél kétségtelenül fontos tényezőként vehető számításba.

Az ipari tevékenység, amint az a termelés és a külkereskedelmi statisztika adataiból megállapítható, észrevehetően megélnékült. A termelési mennyiség az év folyamán átlag emelkedett és csak az év vége felé mutatkozott, különösen a textilárúknál, visszaesés. Mindamelllett az ipari tevékenység emelkedése nagyjából nem járt a megfelelő üzemnyereséggel, ami főleg arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az 1926. év kedvezőtlen gazdasági viszonyai mellett, tekintettel az üzemeknek erősebb csökkentésével, vagy teljes beszüntetésével járó nagyobb költségre, kényszerülve volt inkább veszteséggel tovább dolgozni, minél fogva az 1927. évi termelés nagyobb hozama csak az üzemköltségek fedezésére volt fordítható.

Habár 1927-ben a belföldi fogyasztásnál javulás mutatkozott, különösen pedig a kedvező termés következtében a mezőgazdák vásárlóképesége emelkedett, figyelemreméltó tünetet képez, hogy az év folyamán a gazdasági javulás legfontosabb előmozdító tényezőjeként nem annyira a belső piac élénkülése, mint inkább a fokozott kivitel szerepelt. Ilykép Ausztria további gazdasági fejlődése nagy mértékben a külföldi konjunktúrájától lett függővé. Ez a helyzet kétségtelenül némi veszélyt rejt magában, egyelőre azonban a nyersanyagok behozatalának az év vége felé beállott rendkívüli emelkedése arra enged következtetni, hogy az ipar foglalkoztatása újabb erőforrást nyert és ennél fogva további javulásra mutatkozik kilátás.

Östermelés.

Az 1927. évi termés általában úgy mennyiségileg, mint minőségileg kielégítőnek, sőt részben nagyon jónak mondható; borban ellenben határozottan rossz volt. A terméseredmények átlag kedvezőbbek az előző éviéknél és elsősorban a kedvező időjárásra, részben pedig a mindinkább észlelhető meliorációs intézkedésekre és intenzívebb megmunkálásra vezethetők vissza.

A bevetett terület és a terméseredmény az előző évhez hasonlítva az alábbi képet mutatja:

Termény neve	Bevetett terület 1000 hektárban		Terméseredmény 1000 m-mázsában	
	1926	1927	1926	1927
Búza	202·5	204·4	2.568	3.255
Rozs	393·5	383·5	4.753	5.112
Árpa	146·6	148·0	1.975	2.380
Zab	314·5	311·2	4.348	4.388
Tengeri	61·5	59·6	972	1.257
Burgonya	177·7	183·3	12.978	26.648
Takarmányrépa	80·3	53·4	15.707	16.606
Cukorrépa	19·8	24·4	4.807	7.227

A termés eredménye átlag eléri, sőt egyes terményeknél túl is haladja, a jó középtermésű 1925. évét, azonban az árpa, tengeri és burgonya kivételével még mindig nem érte el a szintén középtermésű utolsó háború előtti 1913. évi termést.

A bortermésre az 1927. év katasztrófálisnak mondható, a hiány az előző évvel szemben vidékenként 54 és 85% között váltakozik.

A hektáronkinti terméseredmény az 1926. évvel szemben a termények átlagában (burgonyát nem számítva) 17·2%-kal emelkedett, a burgonyánál magánál azonban, amelynek termése az előző évi 73 métermázsáról 145·4 métermázsára nőtt, 99%-os az emelkedés.

Hogy az osztrák mezőgazdaság a főbb terményekben, mint rozs, búza és cukorrépa, mindeddig nem tudta elérni a háború előtti színvonalat, annak oka a háború utóhatásaiban keresendő. Ez és talán még inkább az inflációs és deflációs idők, valamint a szükségleti tárgyakra fennállott nagy hiány a földek elsilányítását, valamint az állattalomány, épületek és erdők leromlását okozták. Az infláció idejében a gazda ugyan adósságaitól megszabadult, azonban üzemi tőkét elvesztette, mivel az akkori áruhiány mellett képtelen volt a beözönlő pénzt idejében és elég gyorsan gazdaságába befektetni. Ma a gazda már lényegesen magasabb költségekkel dolgozik, mint a háború előtt, állandóan azonban hitelnehézségekkel küzd. Az utolsó öt évben a szükségleti tárgyak árai, az adók és a bérek jelentékenyen emelkedtek, a termények árai pedig részben eső tendenciát mutatnak. A földbirtoknak 3 százalékos átlagos hozama mellett a gazdának a 8—12 százalékos jelzáloghitellel kell számolnia, amely minden drágasága mellett is csak nehezen szerezhető. A földbirtok eladósodása ezidőszertől még nem számottevő, amennyiben Alsó-Ausztriában hozzávetőleg hektáronként jelzálogkölsönökben 16·3 sillinget, a rövidlejáratú kölcsönökben pedig 32 sillinget tesz ki, a többi szövetségi országokban pedig ennél csekélyebb.

Az 1927. évi rozs- és búzatermés összesen 83.670 vagont kitevő mennyiségből a vetésanyag és a gazdaságokban egyébként elhasználásra kerülő mennyiségek levonása után a belföldi fogyasztás számára kerek 51.600 vagón maradt. E termésmennyiség mellett Ausztria gabonabevitele 39.300 vagont tett ki. Ezek szerint Ausztria mezőgazdasága a belföldi szükséglet 56·8%-át bírja fedezni, míg a fennmaradó 43·2%-a behozatalban talál fedezést. Ausztriában 6,535.363 főnyi lakossága mellett az évi fogyasztás fejenként e szerint 139 kg gabonát, vagy 104 kg lisztet tesz ki, valószínű azonban, hogy a fejenkénti fogyasztás ennél nagyobb. Ez adatokból kiderül, hogy Ausztria, bármennyire is sikerüljön mezőgazdaságának termelőképességét emelnie, még távol áll attól, hogy kenyérszükségletét teljes egészében maga fedez-

hesse; a rozstermés azonban rövid időn belül nemcsak a belföldi szükségletet fogja fedezni, hanem több is lesz, mint amennyi belföldi fogyasztásra szükséges, mivel tapasztalati tény, hogy Ausztriában hasonlóan, mint más országokban, a rozsnak, tengerinek és árpának kenyérgabonaként való felhasználása a búzalisztfogyasztással szemben erősen csökkenőben van. Előrelátható tehát, hogy a rozs nemsokára el fogja érni az értékesítési lehetőség határát és be fog állni a rozstermelés csökkentésének és ezzel szemben a búzatermelés fejlesztésének szüksége. A búzatermelés fejlesztésénél azonban a kilátások, tekintettel az ausztriai talaj- és éghajlati viszonyokra, nem mondhatók kedvezőeknek, minélfogva Ausztria a finom lisztnél mindig bevitelre fog szorulni.

Az 1927. évi *árpatermés* kiváló minőségű volt. A belföldi szükséglet fedezése mellett árpa Németországba és Németalföldre került kivitelre. Ez az eredmény annál kedvezőbbnek mondható, mivel Ausztria 1926-ban árpaszükségletének csak körülbelül 75 százalékát bírta fedezni.

A *zabtermés* gyöngye volt, aminek oka nem annyira az időjárásban, mint inkább abban a körülményben lellhető, hogy a gazdák a zabtermelés helyett a jövedelmezőbb árpatermelésre tértek át. 1927 december havában a sörfőzésre való árpának métermázsáját 42—44 sillinggel, a zabét pedig 31·5—32 sillinggel jegyezték.

A *tengeritermés* a talaj javítása és a kedvező időjárás következtében kedvező volt; mindamellét Ausztria szükségletének csak 33 százalékát bírta fedezni.

A *burgonyatermés* tetemesen túlhaladta az 1926. évit, amelynek több mint a kétszeresét érte el. Az 1927. év a kapásnövények fejlődésére határozottan kedvező volt, mindamellét nem kétséges, hogy ez a rekordtermés nemcsak a kedvező időjárásnak köszönhető, hanem főleg a termelés rendszeres fejlesztésének eredménye. Habár külföldi burgonya is került behozatalra, e behozatal a belföldi terméseredményhez képest elenyészően csekély, úgyhogy Ausztria nemcsak saját burgonyaszükségletét képes fedezni, hanem már ipari feldolgozásra, sőt — kis mértékben — kivitelre is termel.

Ausztriában ezidőszert két keményítőgyár és 39 mezőgazdasági szeszégető — ezekből 17 szövetkezet — áll üzemben, míg 1920-ban csak 2 szeszégető volt. A burgonyakivitel 1927 utolsó hónapjáig 1.300 vagonot ért el; főképp kelet és délkelet felé irányult. Görögországba több mint 200 vagon, Magyarországra közel 150 vagon, a Sz. H. Sz. államba 80 vagon, Svájcba 30 vagon burgonya került kivitelre. Újabban a kivitel Olaszország felé az ottani beviteli határozmányok enyhítése következtében is megkönnyebbült, minélfogva az év vé-

gén Olaszországban több száz vagon megrendelés történt.

A *cukorrépatermelés* Ausztriában 1927-ben különösen kedvező eredményt mutat fel. A kiváló terméseredmény a mindinkább racionálisabban üzött talajművelésnek tulajdonítható.

A *takarmányrépa* termelésénél is különösen szembeötlő módon jut kifejezésre a mindinkább terjedő helterjes gazdálkodás- és talajművelésnek előnyös kihatása, mert jóllehet az 1927. év, mint ahogy azt már említettük, a kapásnövényekre különösen kedvező volt, a takarmányrépának az 1926. évi 195·6 métermáza hektárhozadékkal szemben az 1927-ben elért 311·0 métermázsája korántsem tulajdonítható a kedvező időjárásnak. A bevetett terület ugyan, nagyrésztben a cukorrépatermelés javára, 1926-tal szemben 80.317 hektárról 53.358 hektárra csökkent, mindamellét az évi terméseredmény 15.707.380 q-ról 16.606.468 q-ra emelkedett. A takarmányrépatermelés fokozásával karöltve járt az egyéb takarmánynemek termelésének rendszeres fejlesztése, így 1927-ben 20.000 hektár új rét, azonkívül pedig az eddigi évi 1 millió sillingnél többet kitevő fűmagimport csökkentésére 350 hektár fűmagültetvény létesítetett.

Egyébként az eddigi terméketlen talajrészekből 1927-ben vízmentesítés és egyéb talajjavítás útján 7.000 hold lett főleg búza- és répatermelésre alkalmassá téve.

Az 1927. évben az osztrák mezőgazdaság minden ága között a *bortermelés* volt a legsilányabb helyzetben. Az össztermés 212.000 hektoliterre (hektáronként 6·3 hektoliterre) becsülhető, szemben az előző évi 461.578 hektoliterrel és az 1925. évi 860.114 hektoliterrel. A bortermelésnek az utóbbi években mindinkább rosszabbodó és válságos helyzete e termelési ág fejlesztését teszi szükségessé.

Igen jelentősek a *komlótermelés* fejlesztésére irányuló kísérletek. Ausztriának eddig csak egy komlótermelő vidéke volt, Felső-Ausztria „Mühlviertel“-jében, amely az 1911. évi rekordtermés alkalmával 20.000 métermázsát, azaz körülbelül Ausztria jelenlegi évi szükségletét termelte. A háború utáni években a komlótermelés erősen hanyatlott és csak az utolsó években növekedett ismét a bevetett terület. Az 1926. évi rossz termés alig érte el az 1.000 métermázsát, az 1927. évi termés azonban már 3.000 métermázsára rúgott. A komlótermelés fejlesztésére irányuló akció Alsó-Ausztriát, Stájerországot, Vorarlberget és a nyugatmagyarországi részt ölelte fel. Az eddigi tapasztalatok szerint az éghajlati- és talajviszonyok, valamint a termés minőségei különösen Alsó-Ausztriában bizonyultak nagyon kedvezőnek.

Az 1927. évi osztrák termés a főbb terményeknél 933 millió sillingre becsülhető.

Ezzel szemben az első stabil valutával rendelkező 1923. évi termés összértéke becslés szerint 468 millió silling volt.

A két termésérték közötti nagy különbség egyrészt a hozamok rendkívüli fejlődésének, másrészt pedig az 1923 novemberben mélypontra állott árak azóta bekövetkezett emelkedésének tulajdonítható.

Különös megemlítést érdemel még az Ausztriában újabban mindinkább fejlődő *növény- és virágtermelés*. Az eddigi virágkiállításoknál bebizonyult, hogy a belföldi virágtermelés a külföldi legjobb minőségű áruval egyenértékű anyagot képes termelni. Mindamellett a külföldi élővirág- és növénybehozatal eléggé számottevő, ezzel szemben pedig a kivitel elenyésző. 1927 első kilenc hónapjában a növény-, virág-, virághagymabehozatal 1.987.000 sillinget tett ki (1926-ban 1.887.000 silling), amely összeg nagyrészt az országban maradhatna, ha az osztrák virágkertészet jobban specializálva volna. Újabban az olaszországi virágbehozattal szemben erősen észlelhető volt a németországi verseny. Az osztrák termelők azonban ennek a versenynek hasznát nem vehették, mivel a kevés tőkével rendelkező és ennél fogva tökéletlen berendezésű osztrák kiskertészeti üzemek a külföld mély áraival versenyezni nem bírtak és ilyképp a piachoz való közelség dacára kellően nem érvényesülhettek. Ausztriának fa-, cserje- és egyéb élőnövénybehozatalában Magyarország 126 ezer silling értékben szerepelt.

Ausztria *állattenyésztése* 1927-ben kétségtelenül kedvezően fejlődött, ami nem csekély mértékben a jó takarmánytermésnek, továbbá az állattenyésztés rendszeres fejlesztésére és a tenyésztési költségek csökkentésére irányuló céltudatos intézkedéseknek volt tulajdonítható. Az állattenyésztési szövetkezeteknek és a mezőgazdasági testületeknek együttműködése kiváló eredménnyel járt. A *marhatenyésztésnél* volt aránylag a legnagyobb haladás észlelhető. Az utóbbi években különösen ápolott fejőstehéntenyésztés a közönséges fű- és szénatakarmány mellett tehenenként, fajok szerint évenként 2.200—3.000 liter tejhozamot eredményezett. Az osztrák kormány minden tőle telhető módon a *tejgazdaság* emelésére törekedett és a tejgazdaságok fejlesztésére az előző évben a népszövetségi hitelből 6 millió silling kölcsönt eszközölt ki. A tejgazdaság erős fejlesztése odavezetett, hogy egyidőben a belföldi piac a termelt tejnek és tejtermékeknek felvételére gyengének bizonyult. Ez azonban csak átmeneti jelenség volt, mert míg a háború előtt a Bécsbe szállított napi tejmenyiség 840.000 litert tett ki, ma már ismét 737.000 litert ért el, ami, tekintettel arra, hogy Bécs lakossága időközben 10 százalékkal csökkent, a békebeli mennyiségnek csaknem teljesen megfelel. A tejfogyasztás legnagyobb részét a belföldi

termelés fedezi, amennyiben az 1927 május 25-én érvénybe lépett hektoliterenkinti 3 aranykoronás tejvám következtében a külföldi, azaz morvaországi tejbehozatal az 1926. évi napi 134.000 literről 1927-ben 31.000 literre csökkent. A belföldi tej-szükséglet most már a belföldi termelés által úgy-szólván teljesen fedezve van; erős behozatal mutatkozik azonban a különböző tejtermékekben. 1924-ben még a friss tej-, vaj-, sajt- és tejkonzerv-behozatal 39 millió értéket képviselt és ez a behozatal a friss tejbehozatalnak előbb említett erős csökkenése dacára, 1926-ban 28,5 millióra esett, 1927-ben pedig még mindig 21.000 q vaj és 33.000 q sajt került behozatalra.

Ausztria legelő- és takarmányterületeinek kiterjedése, valamint fejőstehénállományának nagysága a tejgazdaság racionális szervezése mellett a tejgazdasági termékeknek Dánia és Svájc mintájára való kivitelére is nyújtana lehetőséget.

Az osztrák belföldi vágómarha értékesítését illetően megállapítható, hogy 1927-ben 1926-tal szemben a piacnak belföldi anyaggal való ellátása 10 százalékkal emelkedett. Ezen emelkedésben főleg Alsó-Ausztria és a nyugatmagyarországi sáv vett részt. Az 1927. évben azonban az osztrák piacot vágómarhával még mindig túlnyomóan a külföld látta el, amennyiben a kerek 169.000 darab behozattal szemben csak 36.000 darab belföldi vágómarha — ebből 25.000 darab hízlaltmarha — szerepelt. A behozatali országokat illetően Magyarország — sajnos — 1926-tal szemben 4649 darabban kevesebbet szállított. A Romániából való behozatal ellenben, a román kiviteli vámnak jelentékeny leszállítása folytán, erősen emelkedett, úgyszintén emelkedett a Sz. H. Sz. államnak Ausztriába irányuló marhakivitele 18.000 darabbal, az Ó-Szerbiában beállott és a marhaállomány csökkentésére készletű rossz takarmánytermés következtében. Ezekkel szemben Lengyelország, amely 1926-ban még 20.934 darabbal szerepelt a bécsi piacon, 1927-ben a cseh-szlovák határzár megszüntetése következtében mindössze csak 621 darabot szállított.

A *lótenyésztés* 1927-ben a marhatenyésztésnél kevésbé kedvező fejlődést mutat. A pinzgau fajú nehéz lovak értékesítési lehetőségében ugyanis némi javulás állott be és ennél fogva az árak is javultak. Jelenleg a hidegvérű lovak tenyésztésére 428 állami mén áll használatban és a 169 magánmén túlnyomó része szintén a hidegvérű fajhoz tartozik.

A melegvérű lótenyésztés nem mutat különösen kedvező fejlődést. Jelenleg 106 melegvérű állami mén áll Alsó- és Felső-Ausztriában valamint Karintiában és a nyugatmagyarországi részben használatban.

A *sertésenyésztésnek* 1927. évi fejlődése határozottan kedvezőnek mondható. A háború előtti

állománynak a jelenlegi állomány ugyan csak 80 százalékát teszi ki, azonban a tenyésztés minőségben a háború előtti állapotnál már magasabb fokot ért el. A tulajdonképeni alpesi országrészekben a német nemesített sertés, a sík területen pedig e mellett az angol fehér yorkshire-faj állának használatban. A sertésenyésztés eme fellendülése dacára a belföldi piacnak élősertéssel való ellátása még úgyszólván kizárólag a külföld által történik, a belföldi felhajtás jelentéktelensége miatt. 1927-ben a külföldről eredő összbéhozatal 462 ezer darab hús- és 307 ezer darab zsírsertést tett ki. Magyarországnak Ausztriába irányuló sertéskivitele 1927-ben 47 ezer darabbal csökkent, a romániai ellenben 31 ezer, a Sz. H. Sz. állambeli pedig 23 ezer darabbal emelkedett. Lengyelország kivitele Ausztriába, az újabban Cseh-Szlovákiába és Nagy-Britanniába irányuló kivitel következtében 60 ezer darabbal csökkent. A lira mélyebb árfolyama idejében az Olaszországból eredő sertésbéhozatal 30 ezer darabra rúgott, a lira stabilizálása után azonban 656 darabra csökkent.

A *juhtenyésztés* 1927-ben hanyatló irányzatot mutatott. Ez a hanyatlás az osztrák juhtenyésztés eddigi fővidékén, Karintiában is érvényesült és oka a gyapjúipar készáruinak olcsóságában, azonkívül a téli tartásnak drágaságában, a gyapjúáraknak a tegerentúli verseny következtében való állandóan alacsony színvonalában, végül pedig abban a körülményben le lehet, hogy a juhhús-fogyasztás a főbb fogyasztási gócpontokban nem bírt kellően terjedni.

Ha az osztrák mezőgazdaság helyzetének kellő jellemzése céljából a jelenlegi és békebeli bérekre, valamint néhány fontosabb mezőgazdasági termény áraitra vonatkozó adatokat összehasonlítjuk, kitűnik, hogy a bérek a fontosabb munkáskategóriáknál, ma már az üzem jövedelmezőségéhez képest túl vannak valorizálva.

Bányászat. Az 1927. év folyamán, az osztrák gazdasági helyzetben beállott fellendülés következtében a jelentkező fokozott nyersanyagszükséglet az osztrák bányászatra, a réz- és ólomtermelést kivéve, szintén kedvező kihatással volt. A termelés, amely már az első félévben az 1926. évi színvonalat túlhaladta, az év másik részében is jelentősen emelkedett.

A *köszénbányák* termelésüket az év folyamán tetemesen emelhettk. Az évi termelés 175.520 tonnát ért el, szemben az 1926. évi 151.254 tonnával.

A *barnaszénbányászat* csekélyebb értékesítési lehetőségek mellett 2,957.728 tonnáról csak 3,077.229 tonnára emelkedett.

Ausztriának *ásványi tüzelőanyagokban* való 1927. évi összfogyasztása, szemben az 1926. évi 8,191.375 tonna összfogyasztással, 8,762.695 tonnát tett ki, tehát 571.320 tonnával, azaz 7 százalékkal emelkedett. Ebből 4,737.740 tonna (54%) kőszénre,

3,451.290 tonna (39%) barnaszénre és 573.665 tonna (7%) kokszra esett. A belföldi termelés az összfogyasztásnak 36,1%-át (1926-ban 37,4%) fedezte. Az összfogyasztásban túlnyomóan a gyár-iparnak volt része, amely fogyasztását az előző évi 3,353.393 tonnával szemben 3,649.621 tonnára, azaz 296.228 tonnával emelte. A forgalmi intézmények fogyasztása 1,812.551 tonnát, a gáz-, víz- és villamos üzemeké 1,493.019 tonnát (1926-ban 1,380.590 tonna), a házi tüzelési célokra pedig 1,722.713 tonnát tett ki (1926-ban 1,637.723 tonna).

A *vasércbányászat* igen kedvezően fejlődött és termelése negyedévről negyedévre emelkedett, úgyhogy az évi össztermelés elérte a 11,3 millió métermázsát, szemben az 1926. évi 8,6 millió métermázsával össztermeléssel. Az emelkedés ennél fogva 31,4%-ot tett ki és főleg a Németország felé irányuló kivitel erős fejlődésének volt tulajdonítható. Azáltal, hogy a vasércet szállító vasúti kocsik a Ruhrvidékről hutakokszszal megrakodva irányítottak visszafelé és a kocsik üres visszaszállítása elkerülhető volt, a szállítási költségek tetemesen csökkentek. A vasérc-kivitel 1927-ben, az előző évvel szemben 0,4 millió métermázsáról 1,2 millió métermázsára emelkedett.

A salzburgi *rézbányák* termelése, — jóllehet a rézárak alacsonyok voltak — az év folyamán emelkedett és 1927 első 6 hónapjában 274.391 métermázsát tett ki, szemben az előző évi 225.060 métermázsával. A rézárak folytonos esése következtében az osztrák rézbányászat, tekintettel magas önköltségeire, a versenyt csak nehezen állhatta.

Az *ólomtermelés* 1927-ben nem emelkedett lényegesen és az év első kilenc hónapjában 51.679 métermázsát (1926-ban 48.045 métermázsával) ért el. A világpiacon ólomárak szintén erősen estek, minél fogva a piac is érezhetően gyengült és az értékesítési mennyiség az 1926. évi 23.710 q-ról 1927-ben 21.629 q-ra csökkent.

Ipar.

Az 1927. év mondható az összeomlás óta Ausztria ipara számára az első kedvező évnek, mely különösen Németországnak kedvező gazdasági fejlődésétől nyert lendületet. Egyrészt a német verseny az erős németországi belföldi szükséglet következtében Ausztriában, a szomszéd államokban és a Balkánon erősen alábbhagyott, amellyel pedig a németországi piac növekvő vásárlóképeségével nagyobb mennyiségű osztrák készáru is vett fel.

A volt monarchia gazdasági egységének felbomlása után Ausztria iparának intézői nem találták bele azonnal az új helyzetbe magukat és túlsoká vesztegeltek abban a reményben, hogy az osztrák iparnak sikerülni fog régi piacait legalább

is nagyrészen visszahódítani. Amikor azután Ausztria ipara a változott helyzetbe beleilleszkedni kezdett, a szomszéd államok — amelyek az összeomlás után azonnal újonnan nyert gazdasági önállóságuknak megfelelő céltudatos iparfejlesztő politikát kezdeményeztek — az ausztriai iparral szemben nagy előnyben voltak. 1927-ben azonban már észlelhetővé vált, hogy Ausztriának sikerült iparát külkereskedelme új irányzatának megfelelően, valamint különösen a belföldi szükséglet fokozottabb fedezésére átszervezni.

A termelés 1927-ben az iparnak egyes fontos csoportjainál számottevően emelkedett. Így a vasipari termelés 1926-tal szemben 35 százalékkal, a textilipari termelés 20 százalékkal volt kedvezőbb, az elektromos ipar és a papíripartermelés szintén erős javulást mutat.

Mindamellettt az osztrák ipari üzemek 1927-ben sem tudtak teljes erővel dolgozni, a legtöbb üzem kapacitásának csak 50—70 százalékáig volt foglalkoztatva, egyes üzemek azonban még ennyire sem és annyira még nem fejlődött az osztrák ipar, hogy az üzemek racionalizálása következtében nélkülözhetővé vált és így egy oldalon felszabaduló munkaerőket folytatólág más oldalon alkalmazza.

A *kikészítési forgalom*, amely már az összeomlás óta Ausztria iparát, különösen a textilipart jelentékeny foglalkoztatáshoz juttatta, 1927-ben a vasfeldolgozóipar kivételével a legtöbb iparágban ismét erősen fejlődött. A fejlődés különösen a textil- és a bőráruiiparnál volt nagyobb mérvben észlelhető.

Az egyes iparágak helyzetének alakulásánál 1927-ben következő főbb mozzanatok voltak észlelhetők:

A *vasipari* termelés tetemesen emelkedett az év novemberéig s 1926-tal szemben közel 40%-nyi emelkedést mutatott fel. A vasipar főleg a belföldi, kevésbé pedig a kiviteli piac számára termelt. Belföldön a közintézmények, különösen a szövetségi vasutak megrendeléseit szolgáltattak foglalkoztatást.

A *nemesacélipar* termékeit eléggé jól bírta értékesíteni, főpiaca Németország volt, áruinak kelendősége 1926-tal szemben közel 30 százalékkal javult. A belföldi piac felvevőképessége nem bizonyult elegendőnek, minélfogva ez iparág termelése $\frac{4}{5}$ -ének a külföldön kellett piacot keresnie. Amennyiben azt a Németbirodalomban megtalálta, az üzlet eléggé kedvező volt, míg ellenben az angolországi piacon a verseny erősen volt érezhető.

A *gépipar* számára az 1927. év kimondottan jobban zárult, mint 1926, a munkáslétszám azonban nem változott lényegesen. Az általánosan beállott könnyű javulás következtében nemcsak a gyári, hanem a kisipari üzemek is abba a hely-

zetbe jutottak, hogy az előző évek mulasztásait pótolva, gépbérendezésüket felújítsák. A belföldi gépipar e körülményekből azonban nagy előnyökben nem részesült. Egyrészt a korábban beszüntetett gyárüzemek használt, — és ennélfogva olcsóbban kapható, — gépeiben fennálló kínálat nyomta a belföldi piacot, másrészt pedig a külföldi, különösen németországi gépek még mindig kedveltebbek, mihez hozzájárult, hogy mikor egy üzem racionalizálásáról volt szó, sok esetben az ilyen szállítmány behozatala vámentességet élvezett. A termelésnek körülbelül 60 százaléka a külföldre ment.

A *mezőgazdasági gép- és szerszámipar* helyzete 1927-ben kielégítőnek volt mondható. A mezőgazdasági szerszámok kelendősége a belföldön gyenge volt, úgyhogy a belföldi piac a gyártmányoknak alig 15 százalékat vette fel és így a termelésnek nagyobb része kivitelre dolgozott, amely túlnyomóan Oroszország felé irányult.

A *gépkocsipar* 1927-ben jelentékenyen fejlődött. A belföldi piac 40%-kal javult. Az év folyamán elkelt 5.500 (1926-ban 4.000) kocsinak 70%-a belföldi gyártmány volt. A kivitel az 1927. év első kilenc hónapjában már 2.406 kocsi rúgott, míg az egész előző évben csak 1.482 kocsi ért el. A kivitelnek több mint fele Németország felé, ezután fennmaradó része pedig Magyarország, Cseh-Szlovákia, Lengyel- és Oroszország, csekély részben pedig tengerentúli országok felé irányult. Mindamellettt a gyárak teljesítőképességüknek csak feléig voltak foglalkoztatva, a munkáslétszám pedig csak 5 százalékkal emelkedett. A *kerékpáripár*, amelyre nézve már az 1926. év is kedvezően zárult, hatásos vámvédelem mellett 1927-ben is továbbmenően fejlődött és a belföldi piacot teljesen ellátja. Az ezen iparággal foglalkozó négy gyár 1.500 munkást foglalkoztatott és 1927-ben körülbelül 90.000 kerékpárt gyártott, amely mennyiségnek 25%-a külföldre ment. A *motorkerékpáripár* is kedvezően fejlődött. A belföldön elkelt 7.000 (1926-ban 5.000) motorkerékpárnak 50%-a belföldi gyártmány volt, míg 1.000-nél több kerékpár Németországba és az utódállamokba került kivitelre.

A *fémipar* (réz, sárgaréz, bronz) helyzete nem volt kedvező és az év folyamán több nagyobb fizetés- és üzembeszünetítés fordul elő; kísérletek történtek a számos kisebb üzem fuzionálására és kartellben való egyesítésére, ez a folyamat azonban még befejezést nem nyert.

A *villamosipar* az állami és Bécs városi nagyobb mérvű beruházások következtében elég kedvezően volt foglalkoztatva. Az üzemek teljesítőképessége körülbelül 60 százalékig volt kihasználva, a munkáslétszám és az évi össztermelés, 1926-tal összehasonlítva, körülbelül 20 százalékkal emelkedett. A kivitel a belföldi értékesítési lehetőségeknél kedvezőbb volt, azonban, különösen Lengyelország felé, erős nehézségekkel küzdött.

Az osztrák gazdaságban beállott javulás különösen a *faiparnál* érvényesült, minélfogva ezen ipar 1927-ben sokkal jobban volt foglalkoztatva, mint 1926-ban.

Az osztrák fatermelés, különösen az erdőgazdaság volt az osztrák gazdaságnak az az ága, amely a német konjunktúrájának legnagyobb hasznát vette. A Németország részéről jelentkező erős kereslet gömbölyűfák iránt a német-lengyel konfliktus következtében még csak fokozódott és az év folyamán a gömbölyűfa árának oly erős emelkedését eredményezte, hogy több fűrésztelep ez árak mellett üzemét fenntartani nem bírta és kényszerülve volt azt beszüntetni.

A faipar különböző ágaiiban a javulás az év folyamán fokozottan fejlődött és az egész éven át, annak végéig kitarzott. A *bútoripar* főleg bécsi és vidéki szállodák számára szükséges bútorok gyártásával volt foglalkoztatva. Az *építőasztaloság* foglalkoztatása a gyengén folyó építkezés következtében csak szerény méretű volt.

A *papíripár* Ausztria ama kevés iparágaihoz tartozott, amelyek teljes képességgel dolgozhattak. Az értékesítési lehetőség az év második felében, amikor a németországi ipar belföldön erősen volt foglalkoztatva — így annak versenye kevésbé érvényesült — különösen javult. A termelésnek több mint 75 százaléka kivitelre dolgozott, ami főleg a Balkán felé irányult. A papíripár, amely jelenleg egyike Ausztria legvirágzóbb iparágának, körülbelül 19.000 munkást foglalkoztat.

A *textilipár* átlag jól volt foglalkoztatva. A pamutfonógyárak helyzete eleinte kedvezőnek mutatkozott, később azonban a német-francia szerződés megkötése után, a francia cérnabevitel az osztrák árut a németországi piacról kiszorította. Azonkívül ez az iparág erős cseh-szlovákiai verseny hatása alatt állott. A pamutfonodák körülbelül 10.000 munkást foglalkoztatnak és ugyanannyit a pamutszövődéék is.

A *gyapjúfeldolgozóipár* 1927-ben jobban volt foglalkoztatva, mint az előző évben, azonban, különösen Cseh-Szlovákia részéről, erős versennyel kellett megközödenie. Újabban a könnyű női ruhaszövetek gyártását fejlesztették erősebben.

A *jutaipár* az 1927. évben beállott jobb foglalkoztatottság dacára még mindig nem tudta elérni a korábbi kedvezőbb helyzetet; termékei 70 százaléknak kivitelére van utalva, amely azonban az indiai verseny alatt erősen szenved.

A most már főleg a belföldi piac szükségletére beállított *konfekciósipár* piaci helyzete különösen belföldön eléggé kedvező volt. A külföldi üzlet is jobb volt az 1926. évinél, különösen a női konfekciósipár talált a Balkánon jó piacra.

A *kötő- és szövőipár* a belföldi szükséglet ellátásán kívül Németországba való kivitelre dolgozott és jól volt foglalkoztatva.

A *bőripár* a nyersbőrárak erős emelkedésének hatása alatt állott. Ez az áremelkedés az év derekán jelentkezett és az év végéig körülbelül 30%-ot ért el. E drágulás elsősorban a cipőárakra volt kihatással és különösen a kisiparra nézve járt nagy kárral, mivel a közönség nagy része, amely eddig a kézimunkában készült cipőkhöz ragaszkodott, a magas árakat nem bírván már fizetni, kényszerülve volt áttérni a gyári cipők vásárlására. Ennek következtében a kisipar kedvezőtlen helyzetbe került. A bőrárak emelkedését azonban nem lehetett államilag szabályozni, mert az, Dél-Amerikából, a világnak fő bőrpiacáról indult ki, a világpiacon helyzetnek hatása alatt.

A *cipőipár*, amelyre nézve az összeomlás a több évi háborús nagy konjunktúra megszakadását jelentette, a mai napig fennálló nagy üzemi teljesítőképességének csak 25—30%-át tudta kihasználni. A kivétel a különösen kedvezőtlenül záródott 1926. évvel szemben ugyan ötven százalékkal emelkedett, a behozatal azonban, amelynél különösen Cseh-Szlovákia erős mértékben szerepel, a kivételi mennyiséget csaknem túlhaladja.

A *fényűzésűipár* különösen az idegenforgalom erős emelkedésének vette hasznát. Bördíszműárakat, bronz- és ezüstárakat és egyéb műipari tárgyakat a külföldiek az egész éven át erősen vásároltak. Azonban nemcsak a láthatatlan kivitel emelkedett, hanem a Nagy-Britannia, Francia- és Németország, valamint a Németalföld, Spanyolország és Amerika felé irányuló kivitel is lényeges emelkedést mutat. Ausztria ezen iparágának versenyképességéről különösen az a körülmény tanuskodik, hogy az osztrák fényűzési ipar gyártmányai Észak-Amerikában az ottani magas vám-tételek dacára erős keresletnek örvendenek.

A *vegyűipár* üzletmenete valamivel javult. A *műtrágyaipár* azonban kevésbé mutathat fel kedvező eredményt, amennyiben a belföldi szuperfoszfát az alacsony árak mellett behozott külföldi gyártmányok versenye miatt szenvedett, azonkívül pedig az osztrák csontliszt külföldön jobb kelen-dőségnek örvend, mint a belföldi mezőgazdaságnál. Az *ólomfestékipár* üzletmenete az ólomárak esése következtében kedvező volt. A vegyiipar egy része egyébként csaknem kizárólag kivitelre dolgozik és így a vám- és kereskedelmi politika minden mozzanata által közvetlenebbül volt érintve. Az 1926. évben felemelt vámtételek, egyes kereskedelmi szerződések módosítása folytán 1927 folyamán életbe léptethetők voltak, ami azzal, hogy az osztrák vegyiiparnak sikerült a németországi vegyiiparral a kölcsönös versenyt kizáró egyezményeket kötni, helyzetét általában lényegesen megkönnyítette. Jóllehet ezen iparágak egyes üzemeiben racionalizáló új berendezések létesültek, a 20.000-re menő munkáslétszám változatlan maradt.

Az *olaj- és zsíripar* részben a háziszappan fogyasztásának erős emelkedése következtében elég jól volt foglalkoztatva. A *gyertyaipar* évi összttermelése azonban mindössze csak 30—40 vagonra rúgott. Az *ételolajipar* az amúgyis gyenge belföldi piacon — amely a belföldi termelésnek csak egyharmadát veszi fel, — a külföldi versennyel nem bírt megküzdeni. A *pipereszappan* kivitele csaknem egyenlő volt a belföldi fogyasztással. A *margarinipar* főleg a sertészsíráruk erős esése következtében az 1927. év első felében kedvezőtlenebb helyzetben volt, mint 1926-ban, helyzete azonban az év második felében ismét javult és elérte az 1926. éviét. A kivitel, amely 1926-ban még némiképp lehetséges volt, 1927-ben teljesen megszűnt.

A *sőripari* termelés mennyiségében erős csökkenés mutatkozott. Az 1926—27. üzleti év ez ipar helyzetének megítélése szempontjából annál fontosabb volt, mivel 1926 december 1-én léptek érvénybe Ausztriában az egyes szövetségi országok söradói. A literenkinti 8 garast kitevő söradó életbeléptetése után a fogyasztás oly érezhetően hanyatlott, hogy a legtöbb üzem kényszerítve volt a termelést tetemesen csökkenteni. 1926 szeptember 1-től 1927 augusztus 31-ig az összttermelés mennyisége 4,118.818 hektoliter, azaz 6%-kal kevesebb az előző év termelésénél. Ez az adó tehát hátrányosan bizonyult. A sőripar helyzete egyébként nem volt kedvezőtlennek mondható, mivel az a belföldi piacot teljesen uralja, a behozatal pedig aránylag csekély. Az üzemek 15.000 munkást foglalkoztatnak és modern berendezéssel bírnak. Az évi termelés 4—5 millió hektoliterre rúg.

A *cukoripar* erősen fejlődött. A belföldi cukorrépatermelés emelkedésének megfelelően, a gyárak teljesítőképességüket fejlesztették és termelésük az 1926. év mennyiségével szemben 39,9 százalékkal emelkedett. Az 1927. évi cukortermelés a Cseh-Szlovákiából finomításra behozott 200.000 q nyerscukrot beszámítva összesen 111.502 tonnát (1926-ban 79.686 tonna) ért el. Ausztria évi cukorfogyasztása, fejenként 21 kg-ot számítva, összesen körülbelül 1,365.000 métermázsa cukrot tesz ki. A belföldi cukorrépából készült cukor a belföldi fogyasztásnak már 70 százalékát fedezi. Ha az osztrák cukorrépatermelés továbbra is az eddigi mértékben fejlődik, Ausztria 3—4 éven belül egész belföldi cukorszükségletét fedezni lesz képes.

1927-ben az osztrák kivitelnek számottevő tényezőjeként a *villamosáramipar* kezdett érvényesülni. Újabban a németországi nehézipar nagy érdeklődést mutatott az osztrák vízierőművek kiépítése iránt és az illető vállalatoknak hosszabb lejáratú áramszolgáltatási szerződésekre tettek ajánlatokat. A németországi kereslet oly nagymérvű volt, hogy az osztrák erőművek azt, jelenlegi teljesítőképességük mellett nem elégíthették

ki, minélfogva a tekintetbe jövő erőműtelepek nagyobb szabású kiépítése végett tervbe. A rajnawesztfáliai nehézipar különösen a tiroli és pedig az Ötz és Inn folyók erőtelepei iránt érdeklődtek. Azonkívül 1927-ben már különböző salzburgi, felső-ausztriai, tiroli és voralbergi erőművek Bajországra és Württembergbe összesen 88 millió kilowattóra áramot szállítottak, amely mennyiségnek 240 millióra való emelése tervbe van véve. Ausztria összes vízerejének kihasználásával 3,700.000 lóerőt volna képes előállítani. Ezidőszent azonban csak 1,8 millió lóerő előállításra van tervbe véve, amely mennyiségnek fele a belföldi szükséglet kielégítésére szolgálna, míg 0,9 millió lóerő kivitelre állana rendelkezésre. Ez a kivitel tehát a jövőben az osztrák fizetési mérlegnek még jelentékeny tételét képezheti.

Kereskedelem és közlekedés.

Ausztria kereskedelempolitikájában az 1927. évben erősen belezáratottak a belpolitikai mozzanatok, amennyiben a polgári és kisgazdapárti koalíció megalakulásának feltételét a mezőgazdaság messzemenő követeléseinek teljesítése képezte. A mezőgazdasági érdekeknek előtérbe helyezése Ausztriát agrár szomszédjaival szemben nehéz helyzetbe juttatta, amiért is az év végével Ausztriának kereskedelempolitikái viszonya Magyarországgal és a Sz. H. Sz. állammal szemben rendezést még nem talált. A Cseh-Szlovákiával folytatott négyhónapos vámháború is csak látszólag járt kedvező eredménnyel Ausztriára nézve és az elért vámemelések tényleg nem hozzák meg a remélt eredményeket. Így például az ósdi berendezésű és egyébként is életképtelen osztrák üvegyárak, amelyek kedvéért vámok létesítettek, néhány hónap óta ugyan ismét foglalkoztatva vannak, ez a foglalkoztatás azonban előreláthatólag csak addig fog tartani, amíg a cseh-szlovák üveggartell által Ausztriában létesített új üvegyár felépül és üzemét megkezdi, amikor az ausztriai gyárak minden valószínűség szerint kényszerülve lesznek üzemüket beszüntetni. A textilszövetek vámjának felemelése sem járt a várt eredménnyel, e gyártmányok behozatala ugyanis, dacára a vámemelésnek, nem csökkent, mivel az osztrák ipar teljesítőképessége nem elegendő ahhoz, hogy a belföldi szükségletet minőségben és mennyiségben kielégítse. A vámháború tapasztalatai tehát nem mondhatók kedvezőeknek és ennélfogva Ausztriát nem biztathatják ez úton való továbbhaladásra. Ausztria, amely az összeomlás utáni években nem találta meg elég gyorsan a megfelelő külkereskedelmi elhelyezkedés módját, az 1924—1926. éveknek válságai óta csak lépésenként jutott annak tudatára, hogy első sorban szomszédainak piacára van utalva, a szomszédországokból származó behozatal pedig ezzel szemben inkább másodrendű jelentőségű. Ez a

tényállás azonban az eddigőtől eltérő kereskedelmi politikát igényelt volna, amelynek hiánya Ausztria iparának kiviteli lehetőségeit ténylegesen megszorította és fokozott élelmiszerbehozattal párosulva, a külkereskedelmi mérleg passzívumának erős emelkedését okozta. Az adott helyzetben ez a passzívum azonban nem annyira a behozatal csökkentése, mint inkább a kivitel fejlesztése által volna kiegyenlíthető. Ausztria a második és harmadik vámnovellával egyidejűleg mezőgazdaságának és iparának vámvédelmét is akarta emelni. Ez azonban csak a nagy nehézségekkel létrejött kereskedelmi szerződések feláldozása, valamint a szomszéd államokkal még alig helyreállított és még gyenge stabilitással bíró kereskedelmi viszony megingatásával volt elérhető. A régebbi ipari vámok felemelése és újaknak rendszeresítése, ezenfelül pedig a mezőgazdasági vámvédelemnek radikális fejlesztése, a mozgó gabonaskálának fix

gabonavámokkal való pótlása, továbbá a lisztpótlilleték ugrásszerű felemelése, valamint a magasabb állat- és húsvámok a fennálló szerződések alapját megdöntötték és revíziókra készítették, minek következtében Ausztria az 1927. év végén még kereskedelmi viszonyának új alapon való rendezésével volt elfoglalva.

1927-ben a behozatal értéke 3.141·2 millió sillinget (1926-ban 2.844·6 millió), a kivitel pedig 2.038·6 millió sillinget (1926-ban 1.744·9 millió) ért el. A behozatal 1926-tal szemben 10·4 százalékkal, a kivitel pedig 16·8 százalékkal emelkedett.

A kereskedelmi mérleg passzívuma 1.102·6 millió sillinget tesz ki, tehát az 1926. évi 1.099·7 millió sillinget kitevő passzívummal szemben kevés emelkedést mutat.

A be- és kivitel a főbb árucsoportokban az 1926. évi adatokkal összehasonlítva következőképpen alakult:

Főbb árucsoportok	B e h o z a t a l				K i v i t e l			
	1 9 2 6		1 9 2 7		1 9 2 6		1 9 2 7	
	menyiség 1.000 ton- nában	érték millió sillingben	menyiség 1.000 ton- nában	érték millió sillingben	menyiség 1.000 ton- nában	érték millió sillingben	menyiség 1.000 ton- nában	érték millió sillingben
Élő állatok	189·5	272·6	188·6	269·3	16·5	22·4	21·9	31·2
Élelmiszerek és italok	1.468·9	777·9	1.408·3	787·3	45·1	32·5	49·3	35·2
Ásványitüzelőanyagok	5.126·0	205·2	5.602·9	224·9	—	—	—	—
Egyéb nyersanyagok és télglyártmányok ..	1.161·1	557·6	1.217·5	655·7	2.660·9	381·4	3.273·9	452·6
Készárúk	322·1	952·7	321·9	1.101·9	505·4	1.266·8	566·7	1.457·9
Nyersfémek, verve is	0·2	78·6	0·3	102·1	0·3	41·8	0·5	61·7

A behozatalban és a kivitelben a legfontosabb országok a következőképp részesedtek:

O r s z á g o k	B e h o z a t a l				O r s z á g o k	K i v i t e l			
	1 9 2 6		1 9 2 7			1 9 2 6		1 9 2 7	
	millió sillingben	az össz- behozatal %-ában	millió sillingben	az össz- behozatal %-ában		millió sillingben	az össz- kivitel %-ában	millió sillingben	az össz- kivitel %-ában
Amerikai Egy. Áll.	150·8	5·3	188·0	6·0	Cseh-Szlovákia .	208·3	11·9	238·3	11·7
Cseh-Szlovákia ..	554·2	19·5	557·2	17·7	Lengyelország .	73·0	4·2	104·5	5·1
Lengyelország ..	252·4	8·9	269·3	8·6	Magyarország .	172·1	9·7	197·1	9·7
Magyarország ..	361·3	12·7	293·4	9·3	Németbirodalom	202·1	11·6	370·0	18·1
Németbirodalom ..	472·0	16·6	522·7	16·6	Olaszország . .	174·3	10·0	157·9	7·7
Olaszország	131·9	4·6	172·8	5·5	Sz. H. Sz. állam	153·3	8·8	155·8	7·6
Románia	166·5	5·9	171·9	5·4	Összesen ..	983·1	56·2	1.223·6	59·9
Sz. H. Sz. állam ..									
Összesen ..	2.089·1	73·5	2.175·3	69·1					

Ez országok Ausztria 1927. évi behozatalában 2.175·3 millió sillinggel, azaz 69·1%-kal szerepelnek (1926-ban 2.089·1 millió silling = 73·5%); a kivitelnek pedig 1.223·6 millió sillinggel 59·9%-át veszik fel (1926-ban 983·1 millió silling = 56·2%).

Ausztriának ez országokból való behozatala 1926-ról 1927-re az összbehozatal %-ában csökkenést, míg ugyanoda irányuló kivitele emelkedést mutat.

Ausztria külforgalma legerősebben emelkedett a Németbirodalommal való viszonylatban, amely-

nyiben az onnan eredő behozatal 1926-tal szemben 50 millió sillinggel, az odairányuló kivitel pedig 168 millió sillinggel emelkedett.

A többi, itt felsorolt államokat illetőleg a kivitel Lengyelország, Cseh-Szlovákia és a Sz. H. Sz. állam felé emelkedett. A behozatalban emelkedés mutatkozik Romániánál, az Amerikai Egyesült Államoknál és a Németbirodalomnál.

A *Magyarországgal* való forgalomban 1927 eleje óta eltolódás mutatkozott Ausztria javára, amennyiben a Magyarországból eredő behozatal 1926-hoz hasonlítva 67·9 millió sillinggel 293·4 millió sillingre, azaz 18·8%-kal csökkent, ezzel szemben azonban az Ausztriából ide irányuló kivitel 25 millió sillinggel 197·1 millió sillingre, azaz 14·5%-kal emelkedett. Ezen eltolódás elsősorban arra vezethető vissza, hogy az osztrák textilipar nagyobb mennyiségű árut szállított Magyarországra, ellenben a magyar lisztbehozatal az év eleje óta valamivel csökkent, míg 1926-ban különösen erős volt.

A magyar tojás- és tollimport, amely ugyan az utóbbi időben a cseh-szlovákiai verseny előretörése következtében némileg csökkent, éppúgy, mint a gyümölcs- és zöldségkonzervek is megfelelő akció mellett Ausztriában jó piacra találhatnának.

A könnyűfajtájú magyar ló értékesítési lehetősége a gépkocsinak mindjobban való terjedése, valamint az azelőtt háttas- és kocsilovát tartó társadalmi rétegek elszegényedése következtében mindinkább csökken.

Egyéb téren Magyarország részére Ausztriába való számottevő behozatali lehetőségéről kevésbé lehet szó. Ausztria iparilag lényegesen fejlettebb, készítményei versenyképesebbek, ezenkívül pedig mindennemű ipari cikkben túlprodukcója van.

Ausztriának kereskedelempolitikai helyzetére, valamint az 1927. év végével érvényben állott *kereskedelmi szerződéseire* vonatkozóan a következőket említhetjük meg:

Magyarországgal szemben az 1927. év végével érvényben állottak: az 1922 február 8-i kereskedelmi egyezmény, az 1926 április 9-i pótegyezmény és az 1926 május 10-i jegyzőkönyv az előbbieket módosításáról.

Magyarországnak Cseh-Szlovákiával kötött kereskedelmi szerződése, valamint a Franciaországgal létesült pótegyezménye Ausztriára nézve több fontos ipari vámtételnek mérséklését eredményezte, amelyben az osztrák textilipar és számos más iparág előnyösen részesedett.

Ami a többi államokat illeti, Ausztria a következőkkel áll szerződéses viszonyban: Abesszinia, Albánia, Belgium, illetve a belga-luxemburgi vámunió, Bulgária, Cseh-Szlovákia, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Japán, Kína, Lengyelország, Litvánia, Nagy-Britannia, Németalföld, Németbirodalom, Norvégia, Olaszország, Oroszor-

szág, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, a Sz. H. Sz. állam és Törökország.

Ausztria néhány állammal való forgalmának megkönnyítésére szolgáltak az utóbbi időben az útlévállattamozások megszüntetése tárgyában létrejött egyezmények. A vizumkényszer 1927 végéig a következő államokkal szemben szűnt meg: Danzig, Németalföld, Portugália, Dánia és Nagy-Britannia.

Az osztrák *átviteli kereskedelem forgalma* 1927 szeptember végéig összesen 27·8 millió métermázsát tett ki. E mennyiségnek túlnyomó része Olaszország felé irányult, különösen Lengyelországból és Cseh-Szlovákiából; azonkívül a Németbirodalomba és Cseh-Szlovákiába, e két állam között kölcsönösen, továbbá Lengyelországból és Olaszországból. Magyarország felé 761.267 q, onnan pedig 1.218.144 q áru ment Ausztrián át.

Közlekedésügy. Karöltve azzal a javulással, amely az osztrák ipar egyes ágaiban a termelés emelkedésével 1927 folyamán beállott, az osztrák szövetségi *vasutak* forgalma is felelőndült.

Forgalmi bevételek	1926	1927
	silling	
személyforgalom	183,141.000	184,723.000
teherforgalom	343,996.000	362,798.000
Összesen	527,137.000	547,521.000

A személyforgalom az 1927. évi kedvező nyár következtében élénkült meg. A bevételek fejlődése azonban a forgalom fejlődésével nem tartott lépést. A teherforgalmi bevételek ugyan az 1926. évvel szemben egy körülbelül 5·5%-nyi emelkedést mutatnak, tekintetbe veendő azonban, hogy az áruszállítótarifák 1926 július 1-ével felemeltetett, tehát 1926-ban csak hat hónapon át voltak az 1927. évi tarifák érvényben. Az 1927 júliusi politikai események és az azok következtében beállott forgalmi sztrájk a forgalmi bevételekre károsan hatottak vissza. Mindamellett azonban az osztrák szövetségi vasutak 1927. üzleti évi összeredménye kielégítőnek ígérkezik.

Az osztrák szövetségi vasutak üzemében álló *vonalak hossza* 1927-ben kerek 10.200 km tett ki. Ebből 7.300 km a fővágányokra és 2.900 km az állomásokhoz tartozó mellékvágányokra esett. A fővágányoknak körülbelül egy harmada nehéz felépítménnyel, azaz méterenkint 40 kg-nál súlyosabb sinekkel van ellátva.

A szövetségi *vasutak villamosítása* 1927-ben is az építési tervzetnek megfelelően folyt. Az eredeti terv szerint még hátralevő Innsbruck-Salzburg közötti vonal villamosítási munkálatai már annyira haladtak, hogy azoknak befejezése 1928 végére várható.

Az osztrák *közúti hálózat* 1927 végével 31.353 kilométert tett ki, amelyből minden 100.000 lakosra 478 km és az államterület minden 100 négyzetkilométerére 328 km közút esik. Az 1928. évi költségvetésben a közutakra 31·5 millió silling van kivetve, ebből a fenntartási költségekre 18·5 millió silling és új építésekre csak 7·5 millió silling esik, utóbbi összegben 2·9 millió silling hfdépítések céljára szerepel.

A *gépkocsiállomány* 1927-ben ismét jelentékenyen szaporodott és az előző évvel szemben: a személy- és teherkocsik száma 20.087-ről 23.817-re (ebből 14.243 a személykocsi), a motorkerékpárok pedig 20.471-ről 28.006-ra emelkedtek. Az autóbushozforgalom is mindjobban fejlődött és egyes vidékeken már a szövetségi vasutakra nézve érezhető versenyt képez.

A *dunai hajózás* az 1927. év kedvező időjárása következtében a nagy fagy beálltaig, azaz december közepéig állott üzemben. A gazdasági helyzet javulása, a pénzérték stabilizálása, valamint a vámkezelés megkönnyítése az utóbbi évek folyamán nagyban hozzájárultak a Dunán szállított áru mennyiség emelkedéséhez. A forgalom fellendülését előmozdította a hajózási társulatoknak a kikötőhöz szállító vasutakkal való tarifális megegyezése is. A forgalom most már úgyszólván teljesen elérte a békebeli színvonalat. A négy nagy hajózási társaságnak 1927 március 1-ével hatályba lépett egyezménye a forgalom kedvező fejlődéséhez nagyban hozzájárult. Az 1927. évnek egy jellegzetes tünetét Románia erős dunai áruforgalma képezte. A Sz. H. Sz. állam csekélyebb mértékben vett részt a dunai forgalomban, mivel a termés a legfontosabb termelési vidékeken kedvezőtlen volt. A benzint, nyersolajat, kőszentet, fát és érceket magába foglaló tömegáruforgalom kedvezően fejlődött. A főleg Németországból, Cseh-Szlovákiából és Magyarországból eredő ipari árukban álló kiviteli darabáruforgalom állandóan élénk volt. Ausztria főhajózási társaságának, a Duna-Gőzhajózási Társaságnak évi teljesítménye, amely 1926-ban 1·4 millió forgalmi és 3·2 millió vontatási kilométert tett ki, 1927 november végéig 1·3 millió forgalmi és 3·2 millió vontatási kilométert ért el.

Az eddig fennállott *légiforgalmi* vonalak 1927 folyamán több új vonallal bővítettek ki. A forgalom emelkedéséhez mértén a forgalmi teljesítmény is megfelelően emelkedett, így, míg 1926-ban a menetrend szerinti forgalom összesen 915.191 kilométert kitevő 3.508 repülést végzett és ezeknél 8.566 személy és 308.291 kilogramm áru szállított, addig 1927 november végéig 6.088 repülés összteljesítménye 1,359.870 kilométert, 15.433 személy- és 533.681 kg. áru szállítását érte el. Az 1926. év ugyanazon időszakával szemben e teljesítmény a repülésnek 93, a kilométerteljesítménynek 56,

a személyszállításnak 90, az áruszállításnak 80 százaléknyi emelkedését teszi ki.

Pénzügy.

Ausztria *államháztartása* 1927-ben, éppúgy, mint a Nemzetek Szövetsége segítségével történt pénzügyi helyreállítása óta letelt előző négy évben, konszolidált képet nyújt. Az osztrák államháztartás fenntartott egyensúlya azonban csak erős adóterhek, a folyó kiadásoknak a végsőkig való megszorítása, valamint a beruházások túlnyomó részének kölcsönök által való fedezése útján volt elérhető.

Az 1927. és 1928. évekre szóló állami költségvetések végösszegei:

	1927	1928
	millió silling	
a kiadások összege	1.049·32	1.109·39
a bevételek összege	913·88	953·85
előirányzati hiány	135·44	155·54

A folyó kezelésben adódott több kiadás főleg a postatakarékpénztárnak átutalt és a költségvetésben elő nem irányzott összegből (kerek 53 millió silling), az állami alkalmazottak fizetésemeléséből (9 millió silling), valamint a pénztári kezelésben előfordult többkiadásokból keletkezett. A bevételi többletből 118 millió silling a vámoknak, az egyenes adóknak és a dohányjövédéknek kedvezőbb bevételeire, a fennmaradó rész pedig a pénztárkezelésben előfordult rendkívüli bevételekre esik.

Azonkívül Cseh-Szlovákia Ausztriának az 1923. év előtti kölcsönök konvertálására a genfi jegyzőkönyv II. mellékletében a többi népszövetségi kölcsönökre nézve megállapított módozatok mellett az 544·3 millió cseh korona kölcsönön kívül egy további 91·8 millió cseh koronáról 9·9%-ra szóló külön kölcsönt nyújtott, amely 1927 december 31-én 84·3 millió cseh koronára volt letörlesztve.

A két svájci kölcsönre vonatkozólag megjegyzendő, hogy a közönség által jegyzett kölcsön annak idején, azaz a jegyzés alkalmával folyósított, míg a svájci kormány kölcsönének valutáját az osztrák kormány tényleg csak 1927 folyamán vette igénybe, azonban a kölcsön összegének könyvszerű leírás útján való törlesztése már 1923 óta folyamatban van.

A népszövetségi kölcsönmaradék összegei 1927 elején kereken 174·3 millió sillinget tettek ki. 1927-ben a népszövetségi kölcsönből mindössze 201·1 millió silling állott rendelkezésre. Ebből az összegből az év folyamán az úgynevezett tejgazdasági hitelekre 2·6 millió, azonkívül pedig a produktív beruházásokra szánt kiadások fedezésére 102·1 millió folyósított, úgyhogy 1927 végén még

egy 96·4 milliót kitevő, fel nem használt összeg maradt fenn.

Az 1928. költségvetési év beruházási szükségletének a fennmaradó hitelmaradékokat és a bevételi többleteket túlhaladó részét az új beruházási kölcsön fogja fedezni. E 100 millió dollár összegben kontemplált kölcsön felvételére az előmunkálások az osztrák szövetségi kormány részéről már az 1927. év folyamán megtörténtek. A kölcsön 30 évi tartamra és száz millió dollár névértékben fog kibocsáttatni, amely összegből 50 millió Amerikában, 30 millió Nagy-Britanniában, a fennmaradó rész pedig Ausztriában és egyéb európai államokban fog elhelyeztetni.

A népszövetségi kölcsönön kívül Ausztria aránylag kis összegekkel tartozik a külföldnek. Az 1927. év végéig az autonóm országok és városok részéről 1922 óta következő *külföldi kölcsönök* vétettek fel:

Dollárértékben: Felső-Ausztria 5 millió, Alsó-Ausztria 2 millió, Stájerország 5 millió.

Svájci frankban: Salzburg ország 15 millió és Baden városa 0·8 millió.

Az autonóm országokon és városokon kívül egyes pénzüzetek és vállalatok összesen 20·4 millió dollár, 9·8 millió svájci frank és 15 millió osztrák silling értékű külföldi kölcsönökben részesültek. A kölcsönök tartama az amerikaiaknál átlag 20—30 év, a svájciaknál 10—30 év, a kamatláb 6 és 8% között váltakozott, a nettokamatozás pedig 6—8½ százalék között.

Ausztria *adórendszere* eléggé komplikált, az adóteher pedig ama általános felfogás mellett, amely minden terhet csak a közre törekszik háritani, folyton növekvő. 1913-tól 1926-ig a *fejlenkinti adóteher* az állami adóknál 14%-kal emelkedett, ugyanakkor azonban az országok és városok adói négyszeresükre emelkedtek. A fejlenkinti adótehernél nagy eltérés mutatkozik Bécs városának és a többi országok lakosságának megadóztatása között. A tényleges adózóknak átlagos fejlenkinti adóterhe Bécsben 324, Felső-Ausztriában 113, Karinthiában 106, Vorarlbergben 98, Salzburgban 96, Alsó-Ausztriában 92, Stájerországban 87, Tirolban 86, Burgenlandban 40 silling. Az egyes országoknak jövedelmi adóbeszolgáltatását egybevetve, megállapítható, hogy a jövedelmi adónak alávetett jövedelem Bécsben vállalatok után 762 millió, szolgálati illetmények után 1.680 millió, Alsó-Ausztriában vállalatok után 204, szolgálati illetmények után 375 millió, Felső-Ausztriában 110, illetve 196 millió, Stájerországban pedig 95, illetve 247 millió.

Az *adómentes létminimum*, amely a háború előtt 1.600 aranykoronában (2.304 osztrák silling) volt megállapítva, jelenleg csak 1.400 silling, azaz a háború előtti alapösszegnek csak 60·8%-át teszi

ki, a jelenlegi sokkal nehezebb megélhetési viszonyok között tehát túlcsekélynek mondható.

1927-ben a közszolgáltatási bevételek összhözama 1,021·6 millió sillinget tett ki (1926-ban 964·7 millió).

Ezen 1,021·6 millió sillinget kitevő főösszegeből az autonóm testületek (országok és városok) részesedése 267·2 millió sillinget tett ki, minélfogva az állam pénztárába 754·4 millió silling folyt be. Az egyenes adók 1926-tal szemben csekély emelkedést, a fogyasztási adók pedig csökkenést mutatnak. Számoztató az emelkedés a vámoknál, illetékeknel és forgalmi adóknál, különösen az áruforgalmi adónál.

A *hitelélet* az 1927. évben Ausztriára nézve kedvezően alakult. Különböző téren javulási tünetek voltak észlelhetők, amelyek azonban talán éppen a belpolitikai helyzet következtében nem érvényesülhettek elegendően. Részben ez képezte okát annak, hogy az osztrák hiteléletnek konszolidálási folyamata, a közelmúltnak erős megrázkódtatásai után az 1927. évben is nagyon lassan haladt.

Ausztria hiteléletének biztos pillére a Nemzeti Bank, amely annak irányítását az 1927. évben is erősen kezében tartotta.

A *bankjegyfedezet*, amely 1927 december 31-én 463·6 millió sillinget tett ki, az év elején kimutatott állománnyal szemben 73·6 millió sillinggel, azaz 13·7 százalékkal csökkent; ezzel szemben azonban a bankjegyfedezetbe be nem számított, azonban bankszerű fedezetre alkalmas devizák és valuták, amelyek az évi mérlegben 274·2 millió sillinggel szerepelnek, ugyanabban az időben 131·5 millió sillinggel, azaz 92·1 százalékkal szaporodtak, úgyhogy a fedezetül szolgáló valutáris értékek összessége a lefolyt üzleti év alatt 57·9 millió sillinggel, azaz 8·5 százalékkal emelkedett. A jegybank aranykészlete a múltévi 52·5 millió sillingről 84·4 millió sillingre, azaz 31·9 millió sillinggel, (60%-kal) emelkedett.

A *bankjegyforgalom* 1927 december 31-én 1.045 millió sillingre rúgott és az 1926. év végével szemben 60 millióval emelkedett. Az összforgalomnak bankszerű fedezete 1927-ben a következőképp oszlott meg:

bankjegyfedezet	44·4%
a bankjegyfedezetbe be nem számított	
külföldi valutájú értékek	26·2%
pénzermek	0·2%
leszámított váltók és kézizálogra adott	
kölcsönök	12·6%
állami tartozás	16·6%
összesen	100·0%

A bank alapszabályai szerint a bankjegyfedezet annak az összegnek, mely az összforgalomnak

az állami tartozásból való levonása után fennmarad, 20 százalékában van megállapítva, tényleg azonban a mérleg napján 53·2 százalékot tett ki, azaz az alapszabályokban megállapított minimális összeget 33·2 százalékkal haladta meg.

Az *államadósság* az év folyamán 4·1 millió sillinggel csökkent és az év végén 173·2 millió silling volt. Eme csökkenésből 2·4 millió silling — tehát több, mint fele — az államnak a jegybank 1926. évi tisztanyereségrészesedéséből való leírására esik. 1923 január 1-e óta az állam tartozásából mindössze 82·7 millió sillinget, azaz 32·3 százalékot törlesztett.

Az osztrák Nemzeti Bank *kamatlába* 1927 folyamán következőkép alakult:

I d ő p o n t	Váltó- leszámlási kamatláb	Kölesönök a Jam- adóssági kötvényekre	Kölesönök egyéb érték- papírokban
	s z á z a l é k		
1927 febr. 4-éig..	7·0	7·5	8·0
febr. 5—júl. 20-áig	6·5	7·0	7·5
júl. 21—aug. 24 éig	7·0	7·5	8·0
aug. 25—1927. év végéig	6·5	7·0	7·5

Az osztrák Nemzeti Banknak *váltóleszámla*-ra való igénybevétele 1927-ben aránylag csekély volt és váltóállománya átlag alacsonyabb volt, mint az előző évben, amennyiben 82·2 millió sillinget, 1926-ban pedig 98·6 milliót tett ki. 1927 végén azonban a váltóállomány 131·7 millió sillinggel szerepelt.

Ami egyébként Ausztriának hitelét illeti, megállapítható, hogy 1927 folyamán az osztrák bankügy tovább konszolidálódott. A banküzlet a pénzüntézetek csökkenése következtében észlelhetően élénkült. A bankok koncentrációja továbbhaladt, úgyhogy Ausztriában az 1927. év végével — a nyugatmagyarországi rész takarékpénztáraitól eltekintve — már csak 32 (1926 végén 45) önálló bankrésztvénytársaság állott fenn. Ezekből 23-nak székhelye Bécsben, 9 önálló intézeté pedig a szövetségi országokban volt. E pénzüntézeteken kívül még 5 külföldi intézet fiókja, illetve képviselősege és magánbankházak — utóbbiak már erősen csökkentett mérvben — állottak fenn.

A *takarékbetétek* az év folyamán állandóan emelkedő irányzatot mutattak. A különböző pénzüntézetek 1927 december végén összesen 1.084·8 millió silling betétállományt mutattak fel; ezzel szemben a betétállomány 1926 december végén 892·1 millió sillinget tett ki, az tehát 1927-ben 192·7 millióval emelkedett.

A *tőzsde* az év első hónapjaiban meglehetősen megélénkült, később üzletlenségre fordult, de az év második felében külső befolyásra ismét barátságosabb hangulatnak adott helyet, anélkül azonban, hogy

az üzletmenet lényegesen megélénkült volna. A bécsi tőzsde az év elején teljesen a berlini tőzsde befolyása alatt állott és annak árfolyameséséből is kivette részét; később a prágai és a budapesti tőzsde befolyása lépett erősebben érvénybe. Az év elején jegyzett tőzsdei árfolyamoknak az évvégi árfolyamokkal való összehasonlítása kedvező eredményhez vezet, amely főleg a prágai arbitrázspapírok erős árfolyamemelkedésének tulajdonítható.

A *csődök és egyességek* 1927-ben, 1926-tal szemben némi — ha nem is számottevő — csökkenést mutatnak. 1926-ban a csődök száma 636, 1927-ben 616, az egyességeké pedig 1926-ban 2.684, 1927-ben 2.616 volt.

Munkapiac.

Hogy Ausztria gazdaságának az 1927-ben beállott javulás dacára is még mindig mennyire nyomasztó az állapota, az a *munkanélküliség* adataiból tűnik ki legjobban. A segélyezett munkanélküliek száma 1927 február havában 244.257 munkanélkülivel elérte az eddigi legmagasabb létszámot és a reaktiváló hónapokban is igen magasán tartotta magát. Javulás csak a nyár folyamán állott be, amikor a munkanélküliek száma az 1926. évi színvonal alá esett, ezután azonban az év vége felé ismét rohamosan emelkedett.

Az 1926. és 1927. évek utolsó negyedének összehasonlításánál tekintetbe veendő, hogy 1927 október 1-én az új munkásbiztosító törvény értelmében a 60 évnél idősebb munkanélküliek kiváltak és az agkori gondozásban részesíthettek. Mindamellett az 1927. év decemberében 20.062 személyt kitevő agkori járadékkal csökkentett munkanélküliek létszáma még mindig magasabb volt az 1926 decemberi létszámmal.

A munkanélküliek száma havi átlagban 1926-ban 176.537 és 1927-ben 172.478, az agkori járadékosok beszámításával pedig 187.247 személyt tett ki.

Az osztrák ipar terén az 1927. év második felében beállott javulás ama iparágaknál, amelyeknél 1925 óta a rossz üzletmenet következtében béremelések nem voltak kieszközölhetők, *bérmozgalmakra* vezetett. 1927 végén a fennálló bérvizonyok a főbb iparágaknál következőkép jellemezhetők: Az építészeti iparban a bérek az év folyamán nem változtak. A gépüzemű ruházati iparban a bérek átlag 5%-kal emelkedtek. A vegyiparban több béremelés fordult elő. A vegyi technikai iparban a bérek 4·6—6·8%-ig, a gyufaiparban körülbelül 8%-kal, a vegyi nagyiparban 4—5%-kal, az olaj-, zsír- és szappaniparban átlag 5%-kal emelkedtek. A papíriparban a férfimunkások számára egy 2·5, a női munkások számára 1·5 sillingnyi heti pótlék állapított meg. A cukor-

gyári munkások bérei körülbelül 8%-kal, az üveggyáriakéi 3%-kal emelkedtek.

Az osztrák iparnak terhet nem annyira a bérek, mint inkább a szociális terhek képezik, amelyek következő tételekből állanak:

Szociális terhek megnevezése	A bérösszeg 1/10-ében
betegségi és munkanélküliségi biztosítás, munkaközvetítési és munkaskamarajá- rulék	12.9
balesetbiztosítás	3.0
szabadságok által a munkaadóra há- ramló terhek	2.5
betegségi segély	1.0
alkalmazottak biztosítása	3.1
végkielégítések	1.0
összesen	23.5

Megjegyzendő azonban, hogy ez a megterhelés 48 munkaórás hétre esik, míg a háború előtt Ausztriában a jóval alacsonyabb szociális terhek 60 munkaórás hetét terhelték.

Az egész szociális biztosítás, évenként csak egymillió munkást véve alapul, 196.5 millió sillinget tesz ki, amely összeg az agkori és rokkantsági biztosítás érvénybelépte után 272 millióra fog emelkedni, minélfogva a gyártmányok végső megterhelése körülbelül 40 százalékot fog elérni. Ezek után nyilvánvaló, hogy az osztrák ipar kellő érvényesülésének és versenyképességének fő akadályát a túlzott szociális terhek képezik.

A tengerentúli *kivándorlás* 1927-ben az előző évi 3.895-ről 5.339 főre emelkedett, ebből 1.166 a kivándorlók családtagjaira, illetve hozzátartozóira esett. A kivándorlók közül 3.669 férfi és 1.670 nő volt. A kivándorlás általában, mint egyéb orszá-

gokban is, az Amerikai Egyesült Államok megszo-
rító rendelkezései következtében arrafelé csak szűk
keretekben mozgott és inkább Kanada (1.396 ki-
vándorló), Argentina (1.100), valamint csekélyebb
mértékben Brazília (945) felé irányult. Az Ame-
rikai Egyesült Államokba kivándoroltak száma
az előző évvel szemben 629-ről 1.020-ra emelke-
dett. Egyéb országokba 878 személy vándorolt ki.

Az állandóan Ausztriában élő *magyar* állampolgárok számáról megbízható adatok nem állnak rendelkezésre, mivel konzuli anyakönyvi nyilvántartás nincs. Az osztrák statisztika szerint az Ausztriában élő magyar állampolgárok száma 34—40 ezer között váltakozik, ezekből csaknem 21.000 Bécsben, kb. 10.000 pedig a nyugatmagyarországi részben lakik. Alsó-Ausztriában az utolsó népszámlálás adatai szerint 2.335 magyar lakott, akik közül 1.891 magyar állampolgár volt. Bevándorlásról a jelenleg fennálló megnevezések következtében csak csekély mértékben lehet szó és 1927-ben is kevesen vándoroltak be.

Az Ausztriában, főleg Bécsben élő magyar állampolgárok foglalkozása igen különböző; vannak köztük napszámosok, kis- és nagyiparosok, kis- és nagykereskedők, orvosok, fogorvosok, színészek, zeneszerzők, újságírók, bank- és egyéb magánhivatalnokok, kereskedősegédek, földbirtokosok, magánzók és nyugdíjasok, továbbá úgy a jelenlegi Magyarországból, mint az elszakított területekről származó főiskolai hallgatók.

Az Ausztriában élő magyarok néhány földbirtokost, nagyiparost és nagykereskedőt, vagy jól kereső szabad foglalkozású egyént kivéve túlnyomó részben a kisiparos- és középosztályhoz tartozván átlag szerény vagyoni viszonyok között élnek.

© IRODALMI SZEMLE ©

Könyvismertetések.

Chronique de livres.

Magyar Statisztikai Évkönyv. Új folyam XXXIV. 1926.

Annuaire Statistique Hongrois. Nouveau cours, Année XXXIV, 1926.

Kiadja: a M. kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 343 lap.

Publication de l'Office central royal, hongrois de Statistique. Budapest, 343 pages.

Résumé. L'Annuaire Statistique Hongrois, que depuis la guerre l'Office central de statistique ne put publier que dans des volumes comprenant plusieurs années, vient, la première

fois depuis 1915, de paraître sous sa forme d'autrefois: il n'embrasse que l'année 1926. Une innovation est qu'on y présente aussi les principaux chiffres de 1927, par quoi il est devenu encore plus utilisable, ainsi que des tableaux contenant des données internationales importantes et offrant une nette vue d'ensemble, lesquels ont été puisés aux publications étrangères les plus authentiques. Naturellement, on y trouve aussi des comparaisons relatives aux années précédentes.